

בש"פ 1445/14 - יהודה ווקנין נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1445/14

לפני: כבוד השופט נ' סולברג

העורר: יהודה ווקנין

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע במ"ת
14-01-25455 מיום 12.2.2014 שניתנה על-ידי
השופט נ' אבו טהה

בשם העורר: עו"ד אבי חימי; עו"ד יהורם מלכה

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוטו

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (השופט נ' אבו טהה) מיום 12.2.2014 במ"ת
14-01-25455, בגדרה הורה לעצור את העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

1. העורר הואשם בעבירות של קשירת קשר לפשע ויבוא סם. על-פי כתב האישום, קשר העורר קשר עם קרוב

עמוד 1

משפחתו, אלי אביטן (להלן: אלי; שניהם להלן: הנאשמים), אשר התגורר באותה תקופה בפנמה, ועם אחרים שזהותם אינה ידועה למשיבה, לייבא לישראל סם מסוכן מסוג קוקאין בכמות מסחרית. ביום 24.12.2013 רכש אלי כרטיס טיסה מפנמה לישראל ושילם עבורו במזומן. ביום 30.12.2013 הגיע לטיסה הנ"ל כשהוא נושא עמו את כבודתו - שני תרמילים, אשר בכל אחד מהם הוסלק סם מסוכן מסוג קוקאין במצב נוזלי, ספוג ביריעות עשויות ספוג ותפורות במעטפת בד המחולקת לארבעה תאים, אשר הוסלקו בגב התרמילים, במשקל כולל (בשני התרמילים) של 2.8 ק"ג (להלן: תרמילי הסם). אלי מסר את תרמילי הסם לחברת התעופה והם אוחסנו בבטן המטוס. ביום 31.12.2013 נחת אלי בטיסה מפנמה לאמסטרדם לעצירת ביניים, שם ירד מהמטוס, אך תרמילי הסם לא נמסרו לו ונשארו באחסון באמסטרדם. לאחר שתיאם עם חברת התעופה כי תרמילי הסם יוטסו לישראל וימסרו לו בסמוך לאחר הגעתם, עלה אלי על טיסת המשך לישראל, וביום 1.1.2014 נחת בנתב"ג.

2. באותו יום בשעה 17:05 התקשר העורר לאלי, וזה עדפנו בהתפתחויות, בכך שנערך עליו חיפוש גופני עם נחיתתו בנתב"ג, וכי "למזלו הטוב" תרמילי הסם לא הגיעו איתו בטיסה מאמסטרדם, אלא ישלחו לביתו בהמשך. העורר ואלי תאמו ביניהם גרסה לפיה במידה ויתגלה הסם בתרמילים, יוכל אלי להכחיש כל קשר לסם ולטעון שהתרמילים לא היו בחזקתו, וכי אינו יודע היכן היו ומי נגע בהם. ביום 2.1.2014 בסמוך לשעה 02:35 הגיעו תרמילי הסם לארץ בטיסה מאמסטרדם ונחתו בנתב"ג. עם הגעתם אותרו על-ידי משטרת נתב"ג, הועברו לידי שוטרי ימ"ר לכיש ונלקחו לבדיקה במשרדי היחידה, במהלכה אותר הסם כשהוא מוטמן כמתואר לעיל. שוטר ימ"ר לכיש יצר קשר עם אלי, כשהוא מציג עצמו כנציג של חברת השליחויות מ.מ.נ., שנשלח אליו על מנת למסור לו את תיקיו שהגיעו בטיסה. בהמשך אותו יום בשעות הבוקר, הגיע השוטר לבית אחותו של אלי, שם שהה אלי, ומסר לידיו את תרמילי הסם. בסמוך לאחר מכן נעצר אלי על-ידי השוטרים כשתרמילי הסם בחזקתו.

3. בד בבד עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצרים של הנאשמים עד תום ההליכים. על-פי הבקשה, קיימות בידי המשיבה ראיות לכאורה להוכחת אשמתם, ובהן, בין היתר: תרמילי הסם שנתפסו בנתב"ג והסם שנמצא כשהוא מוסלק בהם כאמור; תמלילי האזנות סתר המתעדים שיחות בין הנאשמים לאחר נחיתתו של אלי בארץ, מהן עולה הקשר של הנאשמים לעסקת הסם וכמו כן, שיחה שערך העורר עם אדם אחר בסמוך לאחר מעצרו של אלי, בה אמר כי "נפל הכסף"; חקירותיו של אלי במשטרה, בהן אישר כי תרמילי הסם שלו, אך הכחיש קשר אל הסם, ולאחר שהוטחו בו הראיות המפלילות, ובין היתר האזנות הסתר, בחר לשמור על זכות השתיקה; חקירותיו של העורר במשטרה, בהן הכחיש את המיוחס לו וטען כי שוחח עם אלי "סתם", מבלי לייחס משמעות לדבריו, אך לא נתן הסבר סביר לתוכן השיחות בינו לבין אלי ולחלקו המשמעותי של העורר בשיחות אלה, ועוד. עוד צויין בבקשה כי נגד הנאשמים קמה עילת מעצר סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1) (ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), לנוכח הכמות העצומה של הסם שייבאו ארצה והנזקים הרבים שהיו מתרחשים אילו הופץ הסם ברבים, וכי קיימת חזקת מסוכנות מכוח סעיף 21(א)(1)(ג) לחוק המעצרים. לבסוף נטען כי אין להסתפק בחלופת מעצר, שכן לא ניתן לתת בנאשמים אמון בסיסי שימלאו אחר תנאיה של חלופת מעצר כלשהי.

4. בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו מיום 12.2.2014, לאחר שסקר בפירוט את חומר הראיות, כי "המבקשת הניחה תשתית ראייתית לכאורית לחובת המשיבים במעשים המיוחסים להם בכתב האישום". בית המשפט המשיך וקבע כי העבירות המיוחסות לנאשמים מקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית, ונקודת המוצא היא שקיימת עילת מעצר, וכי שחרור יתאפשר רק במקרים חריגים במיוחד. המעשים המיוחסים לנאשמים חמורים, במיוחד נוכח נסיבות ביצועם; מדובר באירוע שתוכנן לפרטים מראש; מעורבים בו גם אנשים מחוץ לישראל; כמות גדולה של סמים - 2.8 ק"ג - יובאה לארץ באמצעות סליקתם בתרמילים בטכניקה המעידה על תחכום רב ועל נגישות לערוצי אספקת הסם; ניתן להניח כי

כמויות אלו היו אמורות להניב למעורבים בהברחתם רווחים בשיעור ניכר, ופוטנציאל הנזק לציבור הטמון בכמות שמדובר בה הוא גדול במיוחד. נוכח כל זאת, "עברם הנקי של המשיבים, אינו עולה כדי נסיבות חריגות ומיוחדות המצדיקות בחינת שחרורם לחלופת מעצר". אשר על כן, הורה בית המשפט על הארכת מעצרם של הנאשמים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.

5. ב"כ העורר טען בערר באריכות כי שגה בית המשפט המחוזי בקביעתו בנושא הראיות לכאורה. מנגד השיבה ב"כ המשיבה, אף היא בפרטות. בעקבות הערותי בעניין זה, מיקד ב"כ העורר את טיעוניו בחלופת המעצר, תוך שמירת טענותיו במישור הראייתי לתיק העיקרי. לעת הזאת, אין עוררין עוד על כך שקיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר גם אם מדובר בראיות נסיבתיות. ב"כ העורר טען על נסיבותיו האישיות של העורר, על משפחה נורמטיבית ותומכת, על העדר עבר פלילי, ועל כך שניתן להבטיח את תכלית המעצר בחלופה שבה תפחת הפגיעה בחירותו של העורר. לא צפויה ממנו סכנה - לדברי בא-כוחו - לבטח לא ישוב ויכשל בעיסוק בסמים; ומכל מקום, מן הראוי לבדוק באמצעות תסקיר מאת שירות המבחן אפשרות ל"מעצר בית" בפיקוח בני המשפחה, באילת או במקום אחר.

6. מנגד, לטענת ב"כ המשיבה, החלטת בית המשפט המחוזי בדין ניתנה. מסוכנותו הרבה של העורר נלמדת לגישתה הן מהחזקה הסטטוטורית כאמור, הן מנסיבות המקרה - הבאת הסם נעשתה ממדינה אחרת, היקף עסקת הסם גדול מאוד וסוג הסם שיובא מסוכן ביותר. אשר על כן, יש להחיל את הכלל החל במצבים אלה, שהוא מעצר עד תום ההליכים, ואין מקום לחלופה.

7. לאחר שעיינתי בערר על צרופותיו, נתתי דעתי על החלטת בית המשפט המחוזי, ושמעתי את טענות ב"כ הצדדים מזה ומזה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינו של הערר להידחות. העבירות בהן נאשם העורר מקימות נגדו חזקת מסוכנות סטטוטורית כאמור לפי הקבוע בסעיף 21(א)(1)(ג)(3) לחוק המעצרים, כך שמעצר הוא הכלל וחלופת מעצר היא החריג (ראו למשל: בש"פ 6039/97 מדינת ישראל נ' מוניר בן אברהם יוסף (14.10.1997)). זאת, בשל פגיעתם הרעה של הסמים בחברה, והסכנה הרבה שיש בהם לשלום הציבור, הצורך לגדוע את שרשרת הסם וכמו כן העובדה שעבירות אלה יכולות להתבצע גם כאשר נאשם מצוי ב'מעצר בית', וגם כאשר חופש התנועה שלו מוגבל (בש"פ 6463/09 איליה נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (26.8.2009)). אכן, לעורר עבר נקי, ונאמנים עלי דברי בא-כוחו על משפחתו התומכת והנורמטיבית. בני משפחתו התייצבו לדיון, ונכונותם לפקח על העורר בתנאי 'מעצר בית' לא מוטלת בספק. ברם, כתב האישום הוא חמור, במידרג גבוה של עבירות הסם. לא באקראי נעברו לכאורה העבירות המיוחסות לעורר, ולא על דרך ההיזדמן; לא בכמות זניחה עסקינן, ולא בסם קל. סוג הסם, הכמות, התכנון, התייחסות, שיטת הביצוע, כל אלה נזקפים בהקשר של המעצר לחובת העורר ומטים את הכף למעצר ולא לשחרור. בנסיבות האלה, אין בעבר הנקי של העורר ובמשפחתו התומכת, כדי להצדיק חריגה בעניינו מן הכלל הנקוט בידינו בכגון דא, להורות על מעצר עד תום ההליכים.

8. על יסוד האמור לעיל, החלטתי לדחות את הערר.

ניתנה היום, י' בניסן התשע"ד (10.4.2014).

שׁוֹפֵט
